

Pressi- ja teabeosakond

Euroopa Liidu Kohus
PRESSITEADE nr 141/20
Luxembourg, 19. november 2020

Kohtuotsus (kohtuasi C-663/18)
BS ja CA / Ministère public ja
Conseil national de l'ordre des pharmaciens

Liikmesriik ei või keelata teises liikmesriigis seaduslikult toodetud kannabidioli (CBD) turustamist, kui see on ekstraheeritud kogu *Cannabis sativa* taimest, mitte ainult selle kiududest ja seemnetest

See keeld võib küll olla põhjendatav rahvatervise kaitse eesmärgiga, ent ei või minna kaugemale sellest, mis on nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalik

B S ja C A on kannabidioli (edaspidi „CBD“) – mis on kanepiliste sugukonda kuuluvas harilikus kanepis (ehk *Cannabis sativa*) leiduv molekul – sisaldavate elektrooniliste sigarettide turustamise ja edasimüügiga tegeleva äriühingu endised juhid. Konkreetse juhtumi puhul toodeti CBD-d Tšehhi Vabariigis seaduslikult kasvatatud kanepitaimest, millest kasutati ära kogu taim, sealhulgas lehed ja õied. Seejärel imporditi CBD Prantsusmaale, kus see pakendati elektrooniliste sigarettide karpidesse.

B S ja C A suhtes algatati kriminaalmenetlus, kuna Prantsuse õigusnormide¹ kohaselt on kaubanduslikul eesmärgil lubatud kasutada üksnes kanepi kiude ja seemneid. Pärast seda, kui tribunal correctionnel de Marseille (Marseille' kriminaalkohus, Prantsusmaa) mõistis kummalegi vastavalt 18 ja 15 kuu pikkuse tingimisi vangistuse ja rahatrahvi 10 000 eurot, esitasid nad apellatsioonkaebuse cour d'appel d'Aix-en-Provence'ile (Aix-en-Provence'i apellatsioonikohus, Prantsusmaa). Nimetatud kohtul tekkis aga küsimus, kas liidu õigusega on kooskõlas Prantsuse õigusnormid, mis keelavad teises liikmesriigis seaduslikult toodetud CBD turustamise, kui see aine on ekstraheeritud kogu *Cannabis sativa* taimest, mitte üksnes selle kiududest ja seemnetest.

Tänases kohtuotsuses leiab Euroopa Kohus, et sellised õigusnormid, nagu on kõne all põhikohtuasjas, on liidu õigusega, eriti kaupade vaba liikumist käsitlevate sätetega vastuolus.

Esimesena annab Euroopa Kohus hinnangu kõnealuse olukorra suhtes kohaldatavale õigusele.

Selles osas jätab Euroopa Kohus kõrvale ühist põllumajanduspoliitikat käsitlevad määrused². Nimelt kohaldatakse neid teiseseid õigusakte üksnes aluslepingute I lisas nimetatud „põllumajandustoodetele“. Ent CBD-d, mis on ekstraheeritud kogu *Cannabis sativa* taimest, ei saa erinevalt näiteks toorkanepist pidada põllumajandustooteks. Seetõttu ei kuulu see nende määruste kohaldamisalasse.

Küll aga leiab Euroopa Kohus, et liidusisest kaupade vaba liikumist käsitlevad sätted (ELTL artiklid 34 ja 36) on kohaldatavad, kuna põhikohtuasjas kõnealust CBD-d ei saa pidada „narkootiliseks aineks“. Sellisele järelduseni jõudmiseks tuleb Euroopa Kohus kõigepealt meelde, et isikud, kes müüvad narkootilisi aineid, ei saa tugineda liikumisvabaduste kohaldamisele, kuna

¹ 22. augusti 1990. aasta määrus, millega rakendatakse rahvatervise seadustiku artiklit R. 5132-86 kannabise suhtes (JORF, 4.10.1990, lk 12041), mida on tõlgendatud justiitsministeeriumi 23. juuli 2018. aasta ringkirjas nr 2018/F/0069/FD 2, mis käsitleb kanepitoodete avalikkusele müügiks pakkuvate asutuste (*coffee shops*) suhtes kohaldatavat õiguslikku regulatsiooni.

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1307/2013, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames toetuskavade alusel põllumajandustootjatele makstavate otsetoetuste eeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 637/2008 ja nõukogu määrus (EÜ) nr 73/2009 (ELT 2013, L 347, lk 608); Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007 (ELT 2013, L 347, lk 671).

niisugune müük on keelatud kõikides liikmesriikides, välja arvatud range järelevalvega kaubanduses, mille eesmärk on kasutada neid meditsiinilisel ja teaduslikul otstarbel.

Seejärel märgib Euroopa Kohus, et mõistete „uimasti“ või „narkootiline aine“ määratlemiseks viitab liidu õigus³ eelkõige kahele Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konventsioonile, s.o psühhotropsete ainete konventsioon⁴ ja narkootiliste ainete ühtne konventsioon⁵. Ent CBD-d ei ole esimesena nimetatud konventsioonis märgitud ning olgugi et teisena nimetatud konventsiooni grammatiline tõlgendamine võiks tuua kaasa selle aine kui kannabise ekstrakti liigitamise narkootiliseks aineks, oleks niisugune tõlgendus vastuolus nimetatud konventsiooni üldise mõttega ja selle eesmärgiga kaitsta „inimkonna tervist ja heaolu“. Euroopa Kohus märgib, et lähtudes käesoleval ajal teadaolevatest teadusandmetest, mida tuleb arvesse võtta, ei näi kõnesoleval CBD-l – erinevalt tetrahüdrokannabinoolist (tuntud kui THC), mis on üks teine kannabinoid – olevat psühhotropset ega kahjulikku mõju inimeste tervisele.

Teisena leiab Euroopa Kohus, et kaupade vaba liikumist käsitlevate sätetega on vastuolus sellised õigusnormid, nagu on kõne all. Nimelt kujutab CBD turustamise keeld endast koguselise impordipiiranguga samaväärse toimega meedet, mis on ELTL artikli 34 kohaselt keelatud. Euroopa Kohus siiski täpsustab, et niisuguseid õigusnorme võib põhjendada mõne ELTL artiklis 36 loetletud üldise huviga nagu rahvatervise kaitse eesmärk, millele tugineb Prantsuse Vabariik, kui need õigusnormid on selle eesmärgi saavutamiseks sobivad ega lähe kaugemale sellest, mis on selle eesmärgi saavutamiseks vajalik. Kuigi viimati nimetatud asjaolu tuleb kontrollida liikmesriigi kohtul, annab Euroopa Kohus selle kohta kaks suunist. Ta märgib esiteks, et turustamise keeld ei näi mõjutavat sünteetilist CBD-d, millel on samad omadused kui kõnesoleval CBD-l ning mida saab seega kasutada viimase asendajana. Juhul kui see nii peaks olema, annaks see tunnistust sellest, et Prantsuse õigusnormid ei ole rahvatervise kaitse eesmärgi järjekindlalt ja süstemaatiliselt saavutamiseks sobivad. Teiseks on Euroopa Kohus nõus, et Prantsusmaa ei ole siiski kohustatud tõendama, et CBD on sama ohtlik kui mõned teised narkootilised ained. Küll aga **tuleb liikmesriigi kohtul hinnata olemasolevaid teadusandmeid, et veenduda, ega väidetav tegelik oht rahvatervisele ei põhine puhtalt hüpoteetilistel kaalutlustel. Nimelt võib CBD turustamise keelamise otsuse, mis on kõige kitsendavam piirang teistes liikmesriikides seaduslikult valmistatavate ja turustatavate toodete kaubandusele, vastu võtta vaid juhul, kui väidetav tegelik oht rahvatervisele on piisavalt tõendatud.**

MÄRKUS: Eelotsusetaotlus võimaldab liikmesriikide kohtutel taotleda kohtuvaidluste lahendamisel Euroopa Kohtult liidu õiguse tõlgendamist või liidu õigusakti kehtivuse üle otsustamist. Euroopa Kohus ei lahenda riigisisest kohtuvaidlust. Kohtuasja lahendamine kooskõlas Euroopa Kohtu otsusega on liikmesriigi kohtu ülesanne. Euroopa Kohtu otsus on ühtlasi siduv ka teistele liikmesriigi kohtutele, kes lahendavad sarnast probleemi.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Otsuse [terviktekst](#) on CURIA veebileheküljel alates selle kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Gitte Stadler, ☎ (+352) 4303 3127.

Kohtuotsuse kuulutamisest saab pildisalvestisi „[Europe by Satellite](#)“ kaudu ☎ (+32) 2 2964106.

³ Viide on tehtud eelkõige nõukogu 25. oktoobri 2004. aasta raamotsuse 2004/757/JSK, millega kehtestatakse miinimumeeskirjad ebaseadusliku uimastiäri kuriteokoosseisu ja karistuste kohta (ELT 2004, L 335, lk 8), artikli 1 lõike 1 punktiga a.

⁴ 1971. aasta psühhotropsete ainete konventsioon, mis sõlmiti 21. veebruaril 1971 Viinis (*United Nations Treaty Series*, kd 1019, nr 14956).

⁵ 1961. aasta narkootiliste ainete ühtne konventsioon, mis sõlmiti 30. märtsil 1961 New Yorgis (muudetud 1972. aasta protokolliga) (*United Nations Treaty Series*, kd 520, nr 7515).